

# הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

**Dirshu**  
דרשו ד' ועוזו  
קרן עולמית לחינוך  
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"ט שבט תשפ"א | דף היומי בבלי: פסחים פב | דף הכולל: ראש השנה טו.  
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תקנ"ד עד סעיף ו'.  
מוסר: שם עולם - ומה שאמר' עד 'ואחר כך אמר הכתוב'.  
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'ויש בענין השקר' עד שער האמת 'אמר החכם'

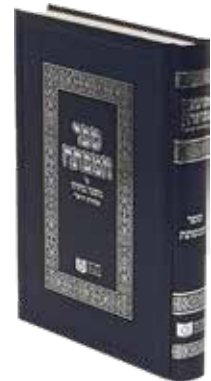


**להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: [dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)**

'דרשו' משלים את מהפכת לימוד ההלכה ביצירת מופת היסטורית - כל הפרטים | מדהים: ילד בן 10 הציל מהפסד של מאות אלפי שקלים! | "אבא, הרי נשמעת להוראות הרבנים, אז איך נדבקת?!" - הגר"ד כהן שליט"א מסביר מה לענות | "אני ערב לו שהעבירה תכופר!" - ההבטחה המופלאה של הגר"י קרליץ זצ"ל | היום בלילה אפשר עוד לתפוס: ליל שישי האחרון של שובבי"ם | 2082

## חדשות דרשו

### תם ונשלם שבה לקל בורא עולם: 'דרשו' משלים את מהפכת לימוד ההלכה ביצירת מופת ענקית בקנה מידה היסטורי: 'ספר המפתח' על ששת כרכי המשנה ברורה



700 עמודים, 6,000 ערכים, 30,000 ערכי-משנה ואינדקס מורחב הכולל הפניות לפרטי דינים המופיעים בשער הציון, ביאור הלכה ובמקומות נוספים במשנ"ב, וכן להכרעות הפוסקים המובאות ב'ביאורים ומוספים' שבמהדורת 'דרשו'

על משנה ברורה מהדורת 'דרשו', בו נעשתה לראשונה מלאכת ענק של עריכת מפתחות וצינונים לרבבות נדונים ופסקי הלכה מספרו של הכהן הגדול פוסק אחרון לבית ישראל, מדבריו במשנה ברורה, ביאור הלכה, שער הציון, וכן לפסקי גדולי הפוסקים ושאר ההוספות המובאות בביאורים ומוספים שבמהדורת דרשו.

קשה להפריז בגודל המלאכה והטרחה הרבה שהושקעה ביצירה אגדית זו! אבל הזרז שעמד בפני התלמידי חכמים עורכי המפתח היה, ההכרה בגודל המשימה ובבשורה העצומה שבכנפיה לחיזוק קביעות לימוד ההלכה בספר המשנ"ב, זאת לצד ידיעתם על הציפיה והתשוקה האדירה בקרב יראי ה' וחושבי שמו היושבים בד' אמות של הלכה, לראות את החזון ההיסטורי מתגשם. וב"ה, בסיעתא דשמיא עצומה זכינו. זה היום עשה ה' יגילו וירננו כל ההולכים בדרך ההלכה המסורה.  
הצורך בחיבור ספר המפתח עלה מיד עם סיום השלמת

בעשור האחרון חולל כידוע ארגון 'דרשו' מהפכה עצומה בתחום לימוד ההלכה - החל בהוצאת כרכי המשנה ברורה עם ה'ביאורים ומוספים', שבסיעתא דשמיא עצומה כבשו את ארון הספרים היהודי וקבעו לעצמם מקום דל כבוד בבתי ישראל, בבתי המדרש ובלב רבבות לומדי ההלכה הוגיה ושומריה; והמשך בתכנית 'לימוד הדף היומי בהלכה', וייסוד אלפי שיעורים במשנה ברורה דבר יום ביומו בכל רחבי תבל, כאשר בסיעתא דשמיא מרובה נתקבע לימוד הדף היומי בהלכה בכל תפוצות ישראל, ורבבות הוגים במשנה ברורה דבר יום ביומו וזוכים להשמר מכל חטא ועוון שלעיתים נעשים מחוסר ידיעה או בהירות בקנין ההלכה.

ועתה זוכה עם ישראל להתבשר בבשורה היסטורית ומשמחת לבבות, על השלמת מהפכת לימוד ההלכה בדמות יצירת מופת היסטורית מבית 'דרשו' המופיעה עתה לאור עולם - 'ספר המפתח'

הלכתית, בעוד שבלשון המדוברת הם מתוארים באופן שונה לחלוטין.

עוד מציינים ב'דרשו' את המעלה המיוחדת שבספר המפתח, שכן במשנ"ב, מלבד ההלכות המפורשות אותם הוא מכריע למעשה, ישנם הרבה מאד הלכות היוצאות מתורף דבריו; מושגים הלכתיים חשובים השזורים במרחבי הביאור הלכה, וכן בשער הציון, כפי הידוע ללומדי המשנ"ב שהלכות מעשיות רבות נחבאות להן באותיות הקטנות של שער הציון. היתה זו אפוא מלאכה כבירה למצוא בכל שורה במשנ"ב, בביאור הלכה ובשער הציון, ערכים הלכתיים הנוגעים למעשה או שיש להם משמעות הלכתית.

בנוסף, במרחבי המשנ"ב נזכרים פרטים הלכתיים רבים שאינם קשורים לסימן בו הם מופיעים, אלא לנידונים שבסימן אחר, אלא שנכתבו שם בהקשר אגבי, וממילא, המחפש הלכה זו במקומה לא ימצאנה.

ועתה הכל בא על מקומו בשלום, ביצירה מאירת עיניים זו, אשר תסייע לכלל לומדי המשנה ברורה למצוא את אשר איוותה נפשם, להחזיק בידם את המפתח לאוצרות המשנה ברורה בכל ששת חלקיו ובכל חיבוריו שבספר זה.

עוד יצויין, כי מלאכת העריכה נעשתה על מהדורת המשנ"ב השניה והמתוקנת שיצאה לאור ע"י 'דרשו' בשנת תשע"ז. מהדורה זו יצאה לאור לאחר מספר שנים בהן התקבלו מהמוני הלומדים במהדורה הראשונה אלפי הערות ותיקונים, ולפיכך היא מושלמת יותר ונקיה מסיגים וטעויות. ההמתנה היתה אפוא משתלמת, כשיצירת 'המפתח' שנערכה כאמור על המהדורה השניה, זוכה להיות מדוקדקת ומנופה מכל טעות לתועלת לומדי ההלכה.

המלאכה הגדולה של הוצאת ששת חלקי המשנ"ב במהדורת 'דרשו'. בקרב הלומדים נוצר ביקוש גדול למפתח מפורט שיקל על חיפוש ההלכות הרבות במשנ"ב, ובפרט אחר שהתווספו רבבות פסקי הלכות מגדולי הפוסקים בצמוד לדברי המשנ"ב, בביאורים ומוספים של דרשו. הביקוש גבר והלך במהלך השנים שעברו מאז, וככל שבס"ד עצומה ממש הלכה מהדורת 'דרשו' ותפסה נחלה כמעט בכל בית יהודי ובכל בית כנסת - כך גבר הצורך הגדול במפתח שיקל על איתור ההלכות בים ההלכה האדיר.

נציין כאן את דברי מרן הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל, שהובאו בהקדמה ל'מפתח', הממחישים את גודל הצורך ביצירת מופת זו: "על ידי השחרור מהטירדה של החיפוש... נעשים כלי המחשבה והעיון לנכסים בני חורין, להתפנות לעבודת עמלה של תורה בעיון במקורות ובגופם של דברים". וכן כותב מרן הגרא"ז מלצר זצ"ל בהסכמה לספר מסוג זה: "ורב מאד התועלת היוצא מחיבור זה לתופשי התורה, כאשר ייקל עליהם למצוא איזה מבוקש, ולא יאבדו זמנם בחיפוש".

ב'דרשו' מציינים את שני המוטיבים העיקריים שהנחו את מלאכת העריכה והביאו בס"ד לתוצאה המופלאה: א. ניסוח קצר קליל ותמציתי. מאמץ רב הושקע למצוא את המשפט הקצר והתכליתי שכולל בתוכו את משמעות הערך הנצרך. צוות העורכים עמל רבות וקיים דיונים חוזרים ונשנים כמעט על כל ערך, כדי למצוא את הדרך הנכונה ביותר לכותבו בתמצות מבלי לגרוע מהבנתו. ב. שימוש בלשון בני אדם. ההנחה שעמדה כנר לרגלי העורכים היתה, כי המחפש במפתח את הערך הרצוי לו, מחפשו במילים המתאימות לשפה המדוברת והיומיומית. מדובר באתגר גדול, בפרט כשמדובר בערכים המופיעים במשנ"ב בשפה

## על דא ועל הא

**"זמה קורה כשהמשאית מלאה בחפצים דחוסים - מקרר עמוס, מכל גדוש באבנים וכדומה? במקרה כזה" - תיאור המגיד בעסיסיות - "מ'קוועטשט און מ'קוועטשט אבער ס'קוועטשט זיך נישט!" - דוחסים ודוחסים, אבל זה לא נדחס...**



**גם שם למעלה יש סוג 'מדחס' שכזה... כמה שנים מתוך ה'מאה ועשרים' שלנו יישארו לאחר ש'ידחסו' אותן? - זה תלוי בנו!**

עם הגדולים. אלה המכונים 'צפרדע' ועשויים פלדה, ואלה שאין להם כינוי וקומץ מתלהטים הפכו אותם ל'מדורת בית המוקד' של כל הפגנה משתלהבת למחצה. מי שעקב בילדותו אחר מלאכתה של המכונה, בטח שם לב איך היא פועלת -

כמות גדולה של זבל נשפכת לתוך המכונה. ואז מפעיל פועל הזבל (בטח כיום כבר נתנו לו שם יותר פורמלי כמו 'דוחס ראשי במחלקת התברואה') את ה'דוחס'. בכוח אדירים דוחסת כנף

## יקותיאל יהודה גנזל

נזכרתי השבוע ב'ווארט' ששמעתי בבחרותי, מפי אחד המגידיים, ב'שטיבלאך מאה שערים' (המקום היחיד בו 'דמויות של פעם' מהלכות בו גם כיום). הוא רצה להסביר את הפסוק 'ואברהם זקן בא בימים'. מאי משמע 'בא בימים'?

במשלו נדד הממשיל דווקא אל משאית הזבל. זו האוספת בקול רעש וצחנת אפיים את הזבל מרחבי העיר. המשאית מסובבת ברחובות ואוספת לקרבה את כל תכולת הפחים הירוקים. הקטנים

התוכן בלבד, את חיי התורה, את שעות התפילה, את המצוות, המעשים הטובים".

כשאברהם אבינו עלה למרום, נטלו את כל מאה שבעים וחמש שנותיו, והכניסו אותן למדחס. אבל מה קרה? מה שקורה כשמכניסים למדחס חפץ עמוס שכל כולו תוכן מוצק. "קוועטשט ער און קוועטשט ער, אבער ס'קוועטשט זיך נישט!" - אברהם היה 'בא בימים', הוא הגיע עם ימים מלאים בתורה. גם כשהוא אכל או ישן - הכל היה חלק מעבודתו את קונו. ולכן לא היה מה שיתנדף, הוא הגיע עם ימים שלמים ושנים מלאות.

כשהרהרתי השבוע בדמויות הוד של צדיקים וחסידים הנוטשים אותנו, כל לבב דווי, לא יכולתי שלא לחשוב על כך שכשהם מגיעים למעלה, הם מגיעים עם חיים מלאים. ואם בדרכם נלך, נלמד אף אנו למלא את סדר היום ברוחניות. גם כשעוסקים בענייני גשמיות, גם תהיה המחשבה עם הבורא ורצונו.

וכך, כשיגיע היום (עם מלאת מאה ועשרים, ויש אומרים: שלוש מאות ושישים שנים) וידחסו את השנים שלנו. יקוים גם אצלנו: "קוועטשט ער און קוועטשט ער, אבער ס'קוועטשט זיך נישט!"

(המבשר)

הברזל את כמות הזבל. שקיות וצלחות ושאריות ועטיפות ועוד ועוד, הופכות בבת אחת לפלטה אחת דקה. כל האוויר יוצא. נשאר רק התוכן המוצק שמצטמק לכדי שכבה דקה.

כך מצליחים הדוחסים הראשיים והמשניים במחלקת התברואה, לדחוס עשרות ומאות פחי אשפה בתוך מכולה אחת. אבל מה קורה כשאל בטן המשאית מושלכים חפצים דחוסים. מקרר גדול ועמוס. מכל גדוש באבנים? במקרה כזה - תיאר המגיד הירושלמי בעסיסיות - "קוועטשט ער און קוועטשט ער, אבער ס'קוועטשט זיך נישט!" (הוא דוחס ודוחס, אבל כלום לא נדחס). כשהחפץ כבד ומלא, אי אפשר לדחוס אותו, אין בו אוויר שיכול להתנדף בדחיסה.

שכבה דקה לא נוצרת. האשפה נשארת עבה וגדולה ותופסת מקום. "שם למעלה, יש גם סוג של מדחס כזה", נאום המגיד הירושלמי. "כשאדם מגיע לשם עם שבעים ושמנים או תשעים שנות חיים, מכניסים את כל מהלך שנות חייו אל תוך המדחס. דוחסים את כל החיים ומוציאים את כל האוויר, את כל שעות ההבל והפנאי, העוונות, ביטול התורה, לשון הרע, שעמום, בטלה, תענוגות. הכל מתנדף. מחיים שלמים נשארים שנים בודדות המכילות רק את

## הסיפור היומי

**"אתה שומר שבת? מניח תפילין?" שאלה הרבנית את האיש. הוא ענה מה שענה, אך המשמעות הברורה היתה: לא. "מדוע?" - שאל מרן שליט"א, והאיש השיב: "אני קראי"..."**



### מאורע נדיר שהתרחש בחדרו של מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א

כעס והוא גער באיש: "שיקרת אותי, אני לוקח את הברכה בחזרה", ולא רצה לראותו. אבל הקראי התעקש שלא לעזוב את החדר. קראי, קראי, אבל שהברכות מצויות בתורה שבעל-פה, זאת אף הוא ידע...

ניגש אליו סבא ובמילים רכות השתדל להוציא אותו החוצה. כיוון שחזר סבא אל החדר מצא את מרן שליט"א יושב ולומד בשלווה כביכול לא אירע דבר. הוא היה כל כך שקוע בסוגיה עד שסבא נאלץ להמתין עד שיבחין בו.

חלפו להן דקות ארוכות, מרן שליט"א הבחין בהרב מובשביץ והפטיר: "עכשיו אתה כבר מבין מה פירוש 'תשכח מזה'? אם הייתי לוקח ללב כל מה שקורה פה, איך הייתי יכול ללמוד? העצה היחידה היא 'תשכח מזה'..."

וסיפר סבא, שבשעה שכעס מרן שליט"א על הקראי זה היה ממש בתוקף, עד כדי כך שמעולם לא ראה אותו כך. אך ברגע כמימרא שקע בסוגיה בשלווה באופן שאף לא הבחין בו חוזר לחדר.

(מוסף שבת קודש של יתד נאמן, נשלח ע"י נכדו אשר וייס מבני ברק)

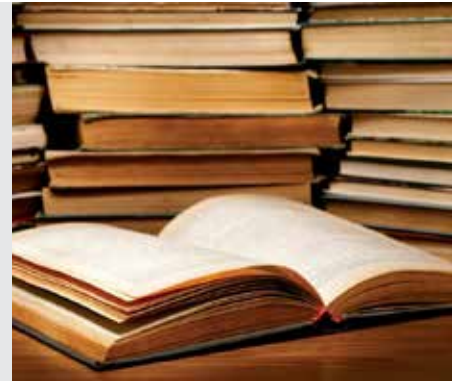
כאשר נאלצה 'ישיבת השרון' - אחת הישיבות הראשונות שהוקמו ביישוב החדש בלב הרצליה, ישיבה שעוד נוסדה בצל כנפיו הסוככות של מרן החזון איש זצוק"ל - לסגור את שעריה, עברו על מנהלה הר"ר בן ציון מובשביץ הרפתקאות שונות. פעם אחת, מספר נכדו, היתה לסבא עוגמת נפש גדולה אשר טרדה את מנוחתו. נכנס ובא אל שר התורה מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, לשם הגיע תדירות ותמיד התקבל בחביבות יתירה. "תשכח מזה", השיב מרן שליט"א, והשואל לא הבין איך ניתן לשכוח כזו עוגמת נפש. "תשכח מזה", חזר מרן שליט"א ואמר, והשואל עדיין לא הבין. תוך כדי כך הוכנס למקום אדם ישוב בכיסא גלגלים וביקש ברכה וקיבל. לפתע התקרבה הרבנית עליה השלום ושאלה את האיש: "אתה שומר שבת?" השיב מה שהשיב, אך המשמעות הברורה היתה: לא. "מניח תפילין?" השיב מה שהשיב, אך המשמעות הברורה היתה: לא.

"מדוע?" שאל מרן שליט"א.

"אני קראי", השיב האיש.

תיכף שיצאו המילים מפיו התאדמו פניו של מרן שליט"א

## מדוע ישבו צוות העובדים של משרדי 'דרשו' ואמרו תהילים בעיצומו של יום עבודה שגרתית?



יעקב א. לוסטיגמן

מחלקים הפעילים לנערים. על כל פריט כזה מוטבע מספר הטלפון של 'אחינו', מה שבעצם הופך אותו למעין 'כרטיס ביקור'. באחרונה החליטה הנהלת 'דרשו' להדפיס כמה רבבות ספרי תהילים, שיחולקו כמזכרת. ספרי התהילים יודפסו באופן ייחודי, בדפים צרים וארוכים, שיאפשרו מצד אחד להכניס את הספר בקלות לכל כיס, גם אם הוא לא גדול במיוחד, ומאידך לא יהיה צורך לדפדף בלי סוף, במהלך אמירת התהילים, והאותיות תהיינה נעימות לעין, גדולות וקריאות ללא כל קוש.

אבל מה עושים לפני שמדפיסים? הגהה כמובן, וכאן נכנסו כל עובדי המשרד של 'דרשו' לתמונה (תרתני משמע) והחלו להגיה את ספר התהילים. הדפים הודפסו במדפסת רגילה, בהגדלה משמעותית, הספר התחלק בין העובדים, וכך בתוך זמן קצר נעשתה הגהה ראשונה על כל ספר התהילים, נמצאו טעויות ונשלחו הערות לתיקון, וזאת היתה רק ההגהה הראשונה, כשאחריה באו הגהות נוספות כמובן.

"זה בעצם מצב שבו כולם מרוויחים", אומרים לנו העובדים המאושרים, "גם עבדנו, גם אמרנו תהילים, וגם זכינו להותיר חותם של ממש על עוד אחת מיצירות המופת של 'דרשו', ספר תהילים שיחולק לרבבות צעירים מכל רחבי הארץ, ויקרב את לבם לאבינו שבשמים".

זר כי היה נקלע באחד הימים האחרונים למשרדי 'דרשו' בירושלים, היה משפשף את עיניו בתימהון. בעיצומו של יום עבודה, בין מסכי המחשב והררי הניירת, בעוד מכונת ההדפסה רועמת ועושה את מלאכתה נאמנה, פולטת עוד ועוד טפסי מבחן ועלונים וחוברות מראי מקומות, ובעוד הטלפונים מצלצלים וזוכים למענה מיידית - יושבים עובדי 'דרשו' ואומרים תהילים... אל דאגה, איש לא נפגע ב"ה ואף אחד מכל עובדי המשרד או בני משפחתם לא היה חולה חלילה וחלילה. העובדים גם לא קיבלו הפסקה מיוחדת החליטו לנצל אותה לאמירת תהילים קבוצתית.

אז מה בכל זאת התרחש במשרדי 'דרשו'?

בעצם זה מתחיל מארגון 'אחינו', זרוע הקירוב של 'דרשו', שמשקיעה רבות בבני נוער בכל רחבי הארץ, במדרשיות ובהרצאות; בכל מקומות ההתכנסות של הנערים שיש בהם מעט צימאון לתורה וליהדות, נמצאים פעילי 'אחינו' ומקרבים אותם לאביהם שבשמים, מושכים אותם לבית המדרש, אל הישיבה הקדושה, ומסייעים להם לצעוד במעלה הדרך העולה בית א-ל. הארגון נוהג להדפיס מדי פעם ספרים, להצטייד במזכרות, תפילת הדרך, עטים מעוצבים ועוד פריטים שונים ומגוונים שאותם

### הסיפור היומי

לפתע הבחנתי בילד העומד בצד ומסמן לי לגשת אליו. לא ידעתי מה רצונו, אבל מתנועות ידיו הבנתי שהענין דחוף. ביקשתי סליחה לרגע מהקבלן וניגשתי אל הילד. ואל תשאלו מה הוא מגלה לי...



"נו", מסיים האברך מצפון הארץ את מכתבו, "אז אני שואל בפעם המי יודע כמה: כדאי לוותר לשכנים, או לא כדאי?"

"עמדנו לבצע תוספת בניה לדירתנו, קיבלנו עליה את כל האישורים, כולל הסכמת השכנים, אלא שברגע האחרון נאלצנו לבצע חריגה קלה מהתוכנית המקורית. הבאתי למקום דיין המקובל מאוד בציבור ומתמחה בדיני שכנים ובנייה, והוא אמר לי באופן משמעי שאין צורך לבקש את הסכמת השכנים על החריגה הזאת.

אברך ת"ח המתגורר באחת הקהילות החרדיות בצפון הארץ, שיגר למערכת ביטאון 'קול ברמה' מכתב חם ומרגש, בו הוא מפרט השתלשלות דברים מופלאה שאירעה עמו, שלכל אורכה הוכיח לו הקב"ה פעם אחר פעם כי הדרך של התגברות על המדות היא הדרך הנכונה ואף המשתלמת ביותר.



השי"ת מוכיח לך שחור על גבי לבן שהרווח הגדול מגיע רק אם הולכים בדרך הישרה.

"ומה קרה עם השכנים עצמם? תופתעו לשמוע: עברתי מאחד לאחד - וכולם הסכימו, ולא דיברו מילה אחת נגד החריגה המתוכננת. (בניגוד למה שחושבים בדרך כלל, שאם נשאל את השכנים הם בוודאי יתנגדו, המציאות בדרך כלל אינה כזו. בתנאי שאתה מעניק לשכנים את הכבוד המתאים, מתייעץ איתם ומתחשב בדעתם. אדם שיתנהג כשורה, לא ידלג על השכנים, ידבר איתם בהכנעה ויוכיח בצורה ברורה שהוא אינו מתכוון להערים על אף אחד, אזי בדרך כלל גם הם יתנהגו כמים הפנים לפנים, ולא יתנגדו לשום דבר.

"שמעתי פעם דוגמא מוחשית לכך: כאשר נהג רכב נוסע בנתיב אחד ומעונין לעבור לנתיב השני, או כאשר הוא עוצר ברמזור בנתיב המוביל לכיוון ישר ולפתע החליט לפנות לכיוון אחר ו'לקחת' שמאלה או ימינה - אם הוא יעשה זאת בכוח, דהיינו שלא יעשה סימן לנהגים ויבקש שיאפשרו לו להשתלב בתנועה, עלולים הנהגים האחרים לכעוס, ומי יודע מה יקרה אז... וכבר קרו מקרים נוראיים בסיטואציות שכאלו... אבל אם הוא ינקוט בפעולה קטנטנה, רק יוציא את ידו מהחלון ויסמן בידי שהוא רוצה לפנות לכיוון ההוא, וכביכול מבקש רשות מהנהג שכבר נמצא על הנתיב הזה להשתלב בנסיעה לפניו, הנהג ההוא יעשה לו סימן מידי שהוא מרשה לעשות זאת, כאומר 'בכבוד, אתה יכול להשתלב'... והדברים מוכרים... עוד לא נברא הנהג שיתנגד לכך. ומדוע? מה כבר עשה הנהג שביקש לפנות? - בסך הכל הוציא את ידו מהחלון וביקש... והבקשה הזו פתחה לפניו את כל השערים. למה? כי בהוצאת היד הוא המליך את חברו, הפך אותו ל'בוס', ואם אני בוס, אזי אני הופך לאביר לב ומוכן לבוא לקראתך.

"הסיפור עדיין לא מסתיים", ממשיך הת"ח את מכתבו. "לאחר שכל השכנים הסכימו והתכוננתי להתחיל בבנייה, התדפק לפתע אחד השכנים ואמר שהוא חוזר בו מהסכמתו ומתנגד לחריגה... הייתי בהלם, אבל מיד התעשתתי, והחלטתי שאם כך אני לא בונה. אם יש שכן אחד שמתנגד, אני יורד מכל העסק. למרות שחבריי ניסו לשכנעני שאני סתם אדם חלש ואינני צריך להיכנע לשכן ההוא, סירבתי להישמע להם והודעתי לשכן שהתנגד שאינני בונה. ולא עשיתי הצגות. באמת התכוונתי לסגת מכל התוכניות.

"ומה קרה לאחר מכן? כעבור 48 שעות מתדפק שוב השכן ההוא על דלת ביתי ומודיע שהוא חוזר בו מהחזרה... 'ראיתי שאתה אדם כזה נחמד והחלטתי לאפשר לך לבנות'...

"אם נתבונן רק בקטע האחרון הזה, נראה מיד כיצד פועלים הדברים. וזה מדהים בכל קנה מידה. כפי שאמרנו: אדם חושב שרק אם ינקוט ביד חזקה, ויראה לכולם שיש לו כוח, והוא החלטי ונחוש - רק אז איש לא יעמוד בדרכו. ואתם יודעים מה? יתכן שאיש לא יעמוד בדרכו, כי יפחדו ממנו. אבל כולם ימתינו לו בסיבוב כדי להכשיל אותו. הם ינסו לפנות לגורמי החוק שיעצרו את הבנייה; הם עצמם כבר לא ידברו איתו בחדר המדרגות... האם

"למרות הכל החלטתי לא לדלג על השכנים, אלא ליידע אותם ולבקש את רשותם. אנשים לא אוהבים לשמוע ש'היה כאן דיין ואמר שלא צריך לשאול אף אחד'... אדם לא אוהב שפוסחים על דעתו ולא מיידעים אותו בפרטי התוכנית.

"לפני שאספר כיצד הגיבו השכנים, אספר דבר נוסף שאירע ממש ביום שלאחר החלטתי הנ"ל ליידע את השכנים. עמדתי אז לסגור יחד עם שכן נוסף על הסכם עבודה עם קבלן מסוים. לאחר שסיכמנו כבר את כל הפרטים ועמדנו לעלות איתו לדירתנו כדי לחתום על חוזה, אני רואה ילד חרדי כבן 10, העומד בצד הרחוב ומסמן לי שאגש אליו. לא ידעתי מה הילד רוצה ממני, אבל מתנועות ידיו הבנתי שמדובר בענין דחוף.

"ביקשתי סליחה לרגע מהקבלן והשכן, וניגשתי אל הילד. ואל תשאלו מה הוא מגלה לי...

"אני רואה שאתם הולכים לסגור הסכם עם הקבלן הזה, אז תדע לך שהוא נוכל גדול... גם אבא שלי סגר איתו לפני כחצי שנה על הרחבת הדירה שלנו; הוא התחיל לעבוד ולפתע פתאום עזב אותנו באמצע העבודה ולא חזר... אבא שלי אמר שכנראה שקיבל הצעה טובה יותר במקום אחר, ולא התבייש לעזוב אותנו ככה באמצע' - נאום הילד הקטן...

"לא האמנתי למשמע אוזניי, כיון שהקבלן עשה עליי דווקא רושם טוב. ביקשתי מהילד את הטלפון של אביו, ולאחר מכן ניגשתי אל הקבלן ואמרתי לו שבשל ענין דחוף אני דוחה את הפגישה איתו. גם קרצתי לשכן שלי, שיבין במה מדובר. התקשרתי לאביו של הילד, ומשמע במה מדובר אישר לי את כל הפרטים שסיפר בנו, אבל הוסיף שלא רק אצלו הפסיק הקבלן הזה את העבודה באמצע, אלא אצל עוד 5-6 אחרים, ונתן לי את מספרי הטלפון שלהם...

"לאחר שהתקשרתי לעוד שניים שלושה, הבנתי שאכן השי"ת הציל אותי מעסקה שהיתה עלולה להסתיים באופן נורא. וכל זאת, כאמור, ביום שאחרי החלטתי שלא לדלג על השכנים שלי אלא ליידע אותם בפרטי החריגה. הרגשתי היתה ברורה, שהנס הזה קרה לי בזכות אותה החלטה.

"כשהרהרתי שוב במה שאירע כאן, הבנתי עד כמה גדול היה הנס שאירע לי. מי היה מעלה בדעתו שילד בן 10 יעז לגלות לי דבר כזה שאירע אצלם... במיוחד כשהקבלן המדובר עבד בביתם ומן הסתם הוא מכיר את הילד ועלול להתנקם בו... ובכלל, מי אם לא השי"ת היה מסוגל לגלגל את העניינים כך שהילד יהיה ברחוב - באותו רגע שבו עברתי אני יחד עם הקבלן??? הילד סיפר אחר כך, שבכלל לא היה צריך להיות ברחוב באותה שעה, ורק 'במקרה' יצא כך שההורים שלחוהו לסבתו המתגוררת בקרבת מקום...

"אז הנה, אנחנו חושבים שאנחנו יכולים לסדר את הכל, ואם נעקוף את השכנים ולא נגלה להם מה אנחנו מתכוונים לעשות, רק נרוויח... ובמיוחד שזו גם האווירה השלטת ברחוב הגורסת ש'ככל שתהיה חזק יותר, כך תרוויח יותר'... אך בסופו של דבר

עבודה מצוינת, כדי שכולם יעברו ויראו את איכות העבודה, וכך יתפרסם שמו ברחבי הקריה.

”נו”, מסיים האברך מצפון הארץ, ”אז אני שואל בפעם המי יודע כמה: כדאי לוותר לשכנים, או לא כדאי? הרי בסופו של דבר הרווחנו את הכל מכל כל. גם שקט נפשי, גם שלווה ומנוחה, גם הסכמה מכל השכנים, אף אחד לא מסתכל עלינו בעין לא טובה, והכל על מקומו בא בשלום.

”ברצוני להוסיף עוד מילה”, הוא כותב, ”שגם אם לא הייתי מצליח בכל הנ”ל, וגם אם השי”ת היה מחליט שלא להיטיב עימי בכל ההטבות שהוזכרו, ברור לי כשמש שזו הדרך ואין בלתה. הקב”ה לא חייב לנו מאומה, וכדי להמשיך לכוח הבחירה להסתובב בעולם, אין מנוס לפעמים מלהראות לבני האדם שלמרות שהם מצדם עשו כל מה שהיה צריך לעשות, התוצאה הטובה והרווחים אינם נראים בעין. כי אם כל אחד שהיה מוותר לזולתו היה מתעטר מיד בכל ההצלחות, כוח הבחירה היה נעלם מן העולם וכולם היו ממהרים לוותר... אבל, כאמור, ברור שזו היא הדרך וזה הוא המתכון להצלחה. מכל הצדדים”.

עד כאן מכתבו של הת”ח המתגורר בצפון הארץ. אין מה לומר: דברים כדורבנות. משכנעים מאוד. והלוואי שנזכה כולנו לצעוד בדרך זו.

(מעובד מתוך 'קול ברמה' - בטאונה של רמת אלחנן)

שווה ללכת בכוח, כדי לסבול לאחר מכן מהתנהגותם, המוצדקת יש לומר, של השכנים בבנין? הרי אתה מתכוון להמשיך להתגורר בבנין הזה, לצד השכנים הללו.

”האגרסיביות שאנחנו מפגינים לפעמים נגד השכנים, היא בעורכנו. וכי לא יותר נוח להסכים לדעתם של השכנים, ולהראות להם שאנחנו הולכים איתם באותה דרך, ומסכימים לאותה דעה??? הרי בכך אנחנו קונים אותם, לא רק לתקופת הבנייה אלא גם להמשך החיים בעתיד. כך, שגם אם אין לנו מצויים בדרגה כזו של התגברות אישית על המידות, שווה לנהוג כך גם מצד האינטרס האישי שלנו”.

ממשיך הת”ח לספר: ”לאחר כל המסע הארוך שבו צעדתי, והסיעתא דשמיא שהאירה לי את פניה, זכיתי לדבר נוסף. לאחר שדחיתי מעל פניי את הקבלן הנוכל ההוא, הזדמן לי ולשכני קבלן מצוין, יהודי חרדי ובעל צורה, שעשה לנו מחיר מוזל ביותר. ממש לא האמנו שאנחנו שומעים טוב... במקום 160,000 שקלים, המחיר הממוצע ששמענו מכל הקבלנים, יצא לנו בסופו של דבר - לא תאמינו - רבע מחיר, דהיינו כ-40,000 שקלים בלבד! המדובר היה בקבלן ותיק שכבר בנה בתים רבים, אבל הפעם הוא ביקש לחדור לשוק של השכונה שלנו בצפון הארץ, וכיון שהבנין בו אנחנו מתגוררים ממוקם בפניה מרכזית של הקריה, החליט שמשתלם לו מאוד לעשות לנו מחיר מוזל, והוא מצדו יעשה

## הסיפור היומי

**ראש הקהל נדהם. "אין לי מושג על מה אתם מדברים? השמש לא מסר לי שום הודעה מהרב!"**  
**עתה הפנה הציבור את זעמו אל השמש, וחמומי המוח שבתוכם כבר כמעט שלחו ידם להכותו...**



### מעשה מפעים על פרנס ציבור שקיבל לבדו החלטה גורלית - לשם שמים

החתם סופר ואמר - "לא קיבלתי כל תשובה מראש הקהל, ומכך אני מבין שאין בדעת ראשי הקהילה למלא אחר התנאים הללו, ומוכנים הם שאעבור מכאן לפרשבורג”.

שמעו הקהל את הדברים, ונעשה רעש גדול בבית הכנסת. בכעס גדול נהרו הכל אל בית ראש הקהל וצעקו עליו מרה איך העז לעשות כדבר הזה, לקבל החלטה גורלית שכזאת על דעת עצמו, בלי לערב בכך לפחות את טובי העיר ולשמוע את דעתם.

ראש הקהל שמע ונדהם. "אינני יודע מאומה מכל מה שאתם שחים", אמר. "לא קיבלתי שום הודעה מנאמן הקהל בשליחות רבנו”.

עתה הפנה הציבור את זעמו אל 'נאמן הקהל', שהיה אמור להביא את דברו של ה'חתם סופר' אל ראש הקהל, והוא זה שמעל בשליחותו, ומחמת כך עתיד רבם אהובם לעוזבם.

רבי שלמה סופר זצ”ל, נכדו של רבנו החתם סופר זי”ע, מספר בספרו 'חוט המשולש' מעשה מפעים על פרנס ציבור שקיבל לבדו החלטה גורלית - לשם שמים, תוך שהוא מסיט הצידה כל שיקול אחר ואף מסתכן בזעמם של בני קהילתו.

היה זה כאשר נודע לבני קהילת מטרסדורף כי רבם ה'חתם סופר' התקבל לרבנות פרשבורג ועומד לעוזבם. ליבם חרד מאוד על כך, והם החליטו לבוא לפניו כולם ולבקש על נפשם שלא יעזבם. ואכן כך עשו - באו לפניו גדולים וקטנים, נשים וטף בקול צעקה, לעורר את רחמיו שלא יילך מאיתם וישאיר את הצאן ללא רועה.

הדברים נגעו ללבו של ה'חתם סופר'. בדרשתו בשבת שלאחר מכן אמר לקהל כי אכן התיישב בדבר וחשב על כמה תנאים שאם יתמלאו יוכל להישאר אתם, ואף שלח את השמש - 'נאמן הקהל' אל ראש הקהל, עם אותה רשימת תנאים. "אולם" - המשיך

יותר לשבת על כס קהילת פרשבורג הגדולה, מאשר להישאר במטרסדורף, שהיא קהילה קטנה יותר, ואינה לפי ערכו ורום מעלתו. החלטתי אפוא בלבי שטוב יותר שרבונו יעבור לפרשבורג, ושם יוכל לעלות מעלה מעלה ולהאיר את עיני הגולה, ולהיות אביהם ורבן של ישראל - ולכן לא הודעתי כלל לראש הקהל ולא עשיתי את שליחותי!..."

וכן היה. לא עלתה עוד בידם בידם של בני קהילת מטרסדורף להניע את לבבו של החתם סופר שיישאר אצלם, והוא עבר לכהן כרבה של קהילת פרשבורג המעטירה.

חמומי המוח שבתוך הציבור כבר כמעט שלחו ידם להכותו, אולם אותו שמש, היה אדם נאמן שלבו כלב הארי. הוא היסה את כולם ואמר:

"שמעו, אכן רבנו מסר לי שליחות אל ראש הקהל, וידוע לכל כי עבד נרצע אני לרבנו וממלא כל משימה שהוא מטיל עלי, אולם הפעם נהגתי באופן שונה!

"אמנם גם אני רוצה מאוד שרבונו יישאר בקהילתנו, ואוהב אני את בני העדה שבתוכה אני יושב וחפץ בטובתם - אולם האמת אוהבה עלי יותר מכל! והאמת היא - שלאדם גדול כרבנו, ראוי

## שו"ת בחינוך

# כידוע, רבים מאלו שנזהרו כהוראת רבותינו שליט"א בכל אופני הזהירות - בכל זאת נדבקו, וישנה תחושה שחבל היה על כל המאמץ... והילדים גם כן מתוסכלים מכך - מה אפשר לומר להם?



**שאלות למעשה בעניני התקופה - חינוך הילדים, חובת הזהירות ודרכי ההתמודדות, שעלו על שולחנו של ראש ישיבת חברון הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א**

והנה במצב שנוצר היום, אין הנידון אם בנו ממולח יותר או לא, אלא הוא בעיקר העברת התלמוד תורה לבנו, שבמצב שילד מאבד את המסגרת של התלמוד תורה, הוא עלול להנזק בחיבור לתורה לכל ימי חייו, וכאשר הוא מתרגל שלא להיות מחובר ללימוד התורה, הרי זה יפריע לו מאד להתחבר במשך ללימוד התורה. ובאופן זה שיכול הבן להנזק בכל החיבור לתורה ובכל עלייתו הרוחנית, הרי פשוט שבזה ודאי שבנו קודם, והוא חיוב גמור להקריב ללמוד עם בנו קודם לימודו העצמי, וכל המתרשל בימים אלו בלימודו עם בניו, הוא פשיעה גמורה בפקדון שקיבל מהקב"ה!

### ב. עד כמה צריך להקפיד על סדר היום של הילדים?

**שאלה:** בימים אלו ובכל התקופה האחרונה מאז שהנגיף התפשט, בחלק גדול מהבתים השתבש סדר היום, הילדים ערים עד לשעות המאוחרות והקימה בבוקר מאוחרת יותר. עד כמה צריך לעמוד על הילדים לשמור על סדר יום הרגיל, ובכלל, כיצד יש להתנהל מול קשיים של גיל הנעורים הנובעים מהיציאה מהמסגרת?

### ראש הישיבה:

היציאה מסדר היום הרגיל, היא בעיה שיש בה משמעות עליונה, כיון שנער צעיר שמתרגל לחיות בלא סדר, זה מקשה עליו מאד לחזור אח"כ לסדר יום נורמלי, והנזק גדול. אין לי עצות מיוחדות כיצד להתמודד עם בעיה זו, כיון שזה תלוי בכל ילד וילדה ובכל נער ונערה לפי אופיים ותכונתם. אבל צריכים להיות מודעים לשני נושאים: א]. שזה ענין בעל עדיפות

### א. עד כמה חובתו של אברך ללמוד עם ילדיו בבית?

**שאלה:** מה החיוב של אברך בימים אלו כשהילדים בבית, ובכל אופן לא בסדר יום רגיל, להשקיע בילדיו? והאם חובת האב הוא גם על חשבון הלימוד והשטייגען האישי שלו?

### ראש הישיבה:

בענין החלק הראשון של השאלה, מה החוב של אב ללימוד בנו בימים אלו - בגמרא בב"ב (כא, א) מובא שמעיקר הדין חייב אדם ללמד תורה לבנו ולמד זאת מקרא "ולמדתם אותם", עד שבא רבי יהושע בן גמלא ותיקן שהיו מושיבין בכל עיר מלמדי תינוקות, ובכך פטר את האב מחיוב הלימוד לבנו.

נמצא לפי זה, שבזמן שבטלו מלמדי תינוקות, הרי חובת הלימוד של האב לבנו חזרה להיות כמעיקר הדין.

ובדבר החלק השני, האם חובת האב היא גם על חשבון הלימוד והשטייגען שלו - הרי מבואר בגמרא בקידושין (כט, ב) 'הוא ללמוד ובנו ללמוד, הוא קודם לבנו; רבי יהודה אומר, אם בנו זריז וממולח ותלמודו מתקיים בידו, בנו קודם'. ופסק הרמב"ם (הלכות ת"ת) כך להלכה. והקשו מפרשי הרמב"ם על הלכה זו, למה אם בנו זריז וממולח בנו קודם, והרי קיי"ל דחייך קודמין. וביאר בזה הגר"מ שפירא זצ"ל, שמעיקר מצות תלמוד תורה הוא ללמוד וגם ללמד, ולהעביר את התורה לאחרים, שמעיקר המצוה זה להרבות תורה, ולכן אם בנו ממולח וזריז יותר ויתקיים על ידו יותר העברת התורה ולימודה, אז בנו קודם, כי מתקיים בו יותר עיקר מצות תלמוד תורה. ודייק כך מלשון הרמב"ם שכתב בגדר מצות תלמוד תורה 'ללמוד תורה וללמדה', שמזה נראה שמעיקר המצוה נכלל גם העברתה ולימודה לאחרים.

גרמניים על העיר, והגריז"ז היה רגוע ושליה שלא כהרגלו שהיה דואג וחרד, והלך לישון במנוחה. ושאלוהו בניו לפשר הנהגתו, ואמר להם, שכל זמן שיש לו מה לעשות בשביל חובת ההשתדלות המוטלת עליו, הרי הוא חרד ודואג לצאת ידי חובה ההנהגה הנכונה כלפי שמיא של השמירה, אבל כשמצד ההשתדלות אין לו יותר מה לעשות, הרי מעכשיו הוא בידו של הקב"ה, והוא בוטח בו יתברך, ואין לו מה להיות דואג יותר.

תקופה קשה זו אי אפשר לעבור אותה כראוי בלא אמונה בהנהגת השי"ת. והקושי הגדול הוא כשאנחנו מתרגלים למצב הקשה שנמצאים בו. בשביל לצאת מתרדמת ההרגל, ראוי לדבר תמיד בימים אלו על אמונה ובטחון, וכבר כתב החינוך (מצוה כה) שעל ידי שאדם ידבר תמיד על אמונה ובטחון, הוא מחזק את האמונה בליבו.

#### ד. איך מתעוררים מהאדישות?

**שאלה:** יש מצב נורא, שיש הרבה מאד חולים קשה, כ"כ הרבה נפטרים ומתוכם אנשים צעירים, דבר שהיה אמור לזעזע כל יהודי, והנה המצב המתמשך גרם לאדישות. לא רואים חיזוק כפי שהיה נצרך, גם החיזוק בתפילות אינו כפי שהיה מצופה מאיתנו. יש הרגשה שאנחנו מאבדים את הרגש של נשיאה בעול בצרת השני, ושל הצורך החיוני ביותר להתחזק בתפילה ואמונה כדי לעצור את המגפה. מה העצה לכך?

#### ראש הישיבה:

כדאי להביא בזה את דברי אדוננו הגר"א זיע"א שכתב 'שהאומה הישראלית בזמן שיד ה' נוגעת בהם, יכולים לשבר מחיצות של ברזל בכל התפילה, אך יש מצבים של רפיון בתפילה כיון שבזמן מגיפה וצרה יש מצב של הסתר פנים מהקב"ה, הגורם שלא מרגישים את הצרה ותולים אותה בטבע העולם, והוא, כדי שלא ירגישו שיכולים לבטלה הגזירה בתפילתם'. ולכן מעיקר חובתנו בתקופה זו להתחזק בתפילה מתוך הכרה שאין כאן הנהגה טבעית אלא הנהגה עליונה של חרון אף שרק בכח התפילה אפשר לבטלה, ותפילות הבאות מכח אמונה ותחנונים אינם שבות ריקם.

התמשכות המגפה במשך שנה שלימה גורמת לרפיון ידים בתפילה, כיון שמתרגלים למצב וקשה להמשיך כל הזמן את המודעות וההרגש להתחזק בתפילה. אבל חובתנו בשעה קשה זו להמשיך ולהזעיק שערי שמים ולצעוק בקול גדול לבורא יתברך שמו, ולומר לכל מי שרק אפשר לו להשפיע ולחזק, שבמצב של מגפה שאין כמעט דרכים להתמודד כנגדה, הרי עיקר העיקרים הוא התפילה! וכמעט אפשר לומר, שמול כזו כמות של מתים כל יום, זו מדת אכזריות שלא להתחזק בתפילה להשי"ת שיסיר מעלינו המגפה, וזה חלק מחובתנו כלפי הכלל, להיות נושאים בעול גם בחובת התפילה.

עליונה לשמור על סדר יום לילדים והנערים. ב]. שאי אפשר להעמיד סדר יום לנער צעיר ביד קשה ובכעס, שזה גורם רק את ההיפך ומביא לריאקציה לנהוג להיפך, אלא הכל מתוך הסברה ונעימות, לשכנע ולהסביר ששמירת סדר יום חשובה מאד בשביל עתידו הרוחני.

#### ג. "אבא, הרי נזהרת כל כך, איך איך נדבקת?"

**שאלה:** כולם נמצאים בימים אלו בהרגשת חוסר אונים, יש חיסונים, יש סגר, והציבור משתדל לשמור על ההוראות עד כמה שניתן, ובכל זאת ההתפרצות של המגיפה ממשיכה בכל תוקף, ובפרט רבים מאלו שנוהרו להוראת רבותינו שליט"א בכל אופני הזהירות, בכל זאת נדבקו... התחושה היא שחבל היה על כל המאמץ, והילדים ג"כ מתוסכלים בנושא. מה יש לומר להם בענין, וכיצד הדרך להתחזק באמונה בזמן הזה?

#### ראש הישיבה:

הגמרא בכתובות (ל, א) אומרת, 'הכל בידי שמים חוץ מצינים ופחים', והקשו שם התוס' מדברי המדרש, שמבואר שצינים הם בידי שמים, ותיצרו שמדובר בעוברי דרכים או במלחמה שאין בידו להזהר. ומבואר שדבר שבידו להזהר 'אינו בידי שמים' כיון שניתן בידו לשמור את עצמו, אבל דבר שאין בידו להזהר בזה נאמר 'הכל בידי שמים'.

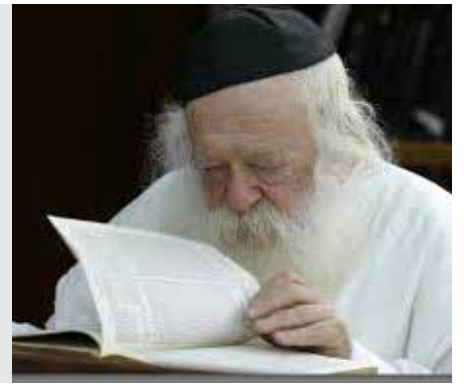
וזכרנו שליויתי את הגר"י סרנא זצ"ל בביקורו אצל הגר"י אברמסקי זצ"ל, וסיפר הגר"י אברמסקי שבזמן שהגיע לסיביר, והיה שם קור נורא של עשרות מעלות מתחת לאפס, עמד כתינוק לפני הקב"ה ואמר: רבוננו של עולם, כל זמן שהייתי במקום שיכולתי לשמור את עצמי עשיתי את כל ההשתדלות הנצרכת שלא לבא לידי קירור והצטננות, ועכשיו בסיביר שאין לי שום אפשרות לשמור עצמי מפני הצינון, הרי אני מבקש ממך שאתה תשמור עלי שלא אצטנן ואחלה מהקור הנורא הזה. וסיפר שבמשך התקופה שהיה בסיביר, לא הצטנן ולא חלה אפילו פעם אחת, אף שהיה לו תמיד רגישות לצינון והתקררות.

ובדרך זו צריכים להתייחס גם למצב הנורא של המגיפה בה אנחנו נמצאים. כל זמן שאדם יכול לשמור את עצמו, מוטלת עליו חובת השמירה לשמור את עצמו כפי הוראות הרופאים לכלל הציבור, ואינו יכול לומר שהכל בידי שמים. ואם יחלה ח"ו נחשב שחלה בפשיעה בידו. אבל מעבר להשתדלות הרגילה לפי הוראות הרופאים, הרי ודאי שהכל בידי שמים, ואם נדבק גם לאחר שנוהר, הרי זו גזירת ה' יתברך ואין תלוי בנו כלל.

וזה מה שצריכים לומר ולהסביר לילדים כל הזמן, שחובתנו לשמור ולהזהר, ומעבר לכך אנו בידיו של הקב"ה וצריכים לבטוח בו.

וידוע המעשה ממרן הגר"י זצ"ל שבזמן ששהה בורשא בתחילת מלחמת העולם השנייה, היו הפצצות נוראות של מטוסים





## לבן שלי קוראים שמעון דוד יהודה - האם ייתכן שזה המקור לכל הקשיים שלו?

הוראות, הדרכות ומעשים מומן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א, אשר נרשמו ע"י נכדו נאמן ביתו הרה"ג ר' אריה קניבסקי שליט"א

את מרן שליט"א.

חייך מרן שליט"א בנועם למשמע ה'טענה' ואמר: "מה הבעיה בזה? אדרבה, זה מעלה! תתפללו שהבעיות יסתדרו ובעזרת השם יהיה בסדר..."

שאלה מעניינת נשאל מרן שליט"א ע"י יהודי חשוב. "יש לי בן", כך שח למרן שליט"א, "שבמשך תקופה יש לו בעיות שונות ומשונות, פעם בנושאי בריאות ופעם בנושאי חינוך וכדומה. ומישהו אמר לי שיתכן מאחר ושמון של בני הוא 'שמעון דוד יהודה', ראשי תיבות של שם קודש, אולי לא ראוי לקרוא כך, וזה המקור לכל הבעיות עם הילד. האם יש ממש בטענה זו?" שאל

התפרסם ב'טליושר' \*6881 - קו התוכן של ארגון 'ארחות יושר'

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?  שלח מייל ל- [dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

### קול העם

## לא עבר זמן רב, והמעטפה היקרה איננה. היא הוכנסה יחד עם המצעים למכונת הכביסה, ורק כאשר הוציאה אותם רעייתי כדי לתלותם לייבוש, היא גילתה ביניהם את פיסות הנייר המעוכות...



### בזכות צ'ק של מצווה

בבנק הגיב בדיוק כמו שצפיתי. הוא טען שאני 'ישראל' ולא 'ישראל משה', ואין לו שום אפשרות להפקיד את הצ'ק בחשבוני. שמחתי שעשיתי את שלי, ואחי ראה שלא התחמקתי סתם מלעזור לו, אלא פעלתי ממש עד היכן שידי מגעת. את הצ'ק הכנסתי לתוך מעטפה בצבע קרם מתחת לכרית. כמה ימים אחר כך קיבלתי סכום גדול והכנסתי גם אותו למעטפה.

לא עבר זמן רב, והכסף איננו. המעטפה היקרה הוכנסה יחד עם המצעים הבהירים לתוך מכונת הכביסה, ורק כאשר אשתי הוציאה את המצעים מהמכונה כדי לתלות אותן לייבוש, היא גילתה פיסות נייר רטובות ומעוכות, זכר למעטפה ולכל אשר בקרבה.

קיוויתי שאולי הכסף נשר מהמעטפה עוד לפני הכיבוס, חיפשתי פה ושם, אך הכסף נעלם. בחסדי השי"ת לא כעסתי ולא רגזתי. אמרתי 'גם זו לטובה', וזכיתי לעבור את הנסיון ברוגע. אחרי כמה ימים התקשר לאחי ושאל אותו על צ'ק

אחי משה שיחי' התקשר אלי וביקש טובה. "קיבלתי צ'ק ואני מבקש שתמיר לי אותו במזומן. איני מרגיש טוב, ואיני יכול לעשות זאת בעצמי. המזומנים האלו די דחופים לי".

בשמחה, עניתי לו. אך כשקיבלתי את הצ'ק ראיתי שכתוב בו "לפקודת משה קליין", וזה למוטב בלבד. נראה לך שאוכל להפקיד את הצ'ק בחשבון שלי? שאלתי אותו, אנחנו אמנם אחים, אבל השם הפרטי שלנו שונה.

"אז תוסיף ליד השם 'משה' את השם שלך - 'ישראל'", השיב אחי. "קורה שיש ללקוח שני שמות והבנק יודע רק על שם אחד. מה הבעיה בזה? תגייד שזה אתה, ותוכל לקבל את הכסף בשבילי". ידעתי שהוא טועה, המחשב של הבנק מכיר טוב מאוד את שמות לקוחותיו, ואי אפשר לבלבל אותו בקלות כזו. בכל זאת נעתרתי לו משום כבודו.

הוספתי את שמי - 'ישראל', כך שעל הצ'ק היה כתוב לפקודת "ישראל משה קליין". ניגשתי לבנק לפדות את הצ'ק, והפקיד

אברך שלומד במיר, מצא את הכסף ואת הצ'ק, כשחיפש סימן למי זה שייך, ראה את מספר הטלפון של אחי, וכך קיים מצות השבת אבידה. כך, בזכות הצ'ק של אחי שהיה בתוף המעטפה, הכסף חזר אלי בשלמותו.  
חשבתי לעשות טובה לאחי, אך למעשה לא עשיתי אלא לעצמי.

(עלון השגחה פרטית 58)

שרשום עליו 'ישראל משה קליין' ופרטי מספר הטלפון של אחי רשומים בו בצורה ברורה. אחי סיפר לי על כך, ואז התברר כי המעטפה אמנם הלכה לעולמה במהלך הכביסה, אבל תוכנה נשאר שלם... כאשר אשתי תלתה את המצעים על החבל לייבוש נשרו שטרות הכסף והצ'ק אל הרחוב - שהוא בעצם מעבר צר בין הבית שבו אני גר לבין ישיבת מיר המעטירה.  
במעבר הצר הזה עוברים מאות אנשים בכל יום. אחד מהם,

## יהלומים מגדולי ישראל

**ראש הישיבה חשב שהשמים נופלים על ראשו.  
הרי מציעים לבנו את השידוכים המכובדים ביותר,  
והוא ייקח עבורו אשה מבנות העניים שעובדת  
כמנקה?! אבל החפץ חיים לא הבין את תמיהתו...**



**השידוך מתעכב ומתעכב, איך לקבל את הייסורים האלו באהבה? | כ"ק אדמו"ר מתולדות משה שליט"א בשיחה מיוחדת ל'הפותר'**

בפני השדכנים.

שאל אותו החפץ חיים אודות בנו, וכששמע שהוא בחור טוב, ירא שמים ומתמיד, אמר לו החפץ חיים: "הנה נא ידעתי שיש כאן נערה אחת מבנות העניים בעיירה, שעובדת כמנקה בביתי ומסייעת לרבנית שלי בעבודות הבית. אולי כדאי שתיקח אותה לאשה לבנך".

אותו ראש ישיבה חשב שהשמים נופלים על ראשו. איך ייקח לבנו אשה מבנות העניים שעובדת כמנקה, הרי מדברים בבנו נכבדות ומציעים לו את השידוכים הכי יפים והכי מכובדים... אבל החפץ חיים לא הבין את תמיהתו: "הנערה הזאת", אמר, "מעולם לא דיברה לשון הרע... היא נערה יראת שמים!".

הנה כי כן, אצל החפץ חיים המעלה הכי גדולה בעולם היתה, אדם שאינו מדבר לשון הרע. זה היה אצלו השידוך הכי חשוב בעולם. חשוב לזכור את זה כשמדברים בענייני השידוכים.

ולעצם העניין של קבלת ייסורים, שלא נתנסה חלילה, אמר לי יהודי חשוב מנכבדי הקהילה החרדית בלונדון, שפעם הוא בדק ומצא שכל מי שהתחתנו בגיל מבוגר יחסית, זכו להצלחה גדולה מאוד בחייהם לאחר מכן, כי הם כבר חוו את מנת הקושי שלהם בעניין אחד, ולא תקום פעמיים צרה על אותו אדם חלילה.

אבל צריך לדעת לקבל את הייסורים הללו באהבה, ולא לבוא בטרוניות כלפי ההורים וכדו' ולא כלפי מעלה חלילה וחלילה, כמו שאומר הקאמארנער זי"ע שאדם שיש לו ייסורים, אם יש לו שכל עליו לשמוח בהם ולהבין שהם לטובה, כי אם ילין עליהם ויבכה את מר גורלו, הרי הוא שוטה המאבד את שני העולמות, גם יהיו לו ייסורים וגם יפסיד את מחילת העוונות שיכול היה לזכות ע"י הייסורים, כמו שאמרו חז"ל מה אדם לדעת, אף ייסורים לדעת.

**יעקב א. לוסטיגמן**

את הדברים הבאים שמענו מפיו של כ"ק אדמו"ר מ'תולדות משה' בשיחה מיוחדת ל'הפותר'. הדברים נאמרו באידיש ותורגמו בתרגום חופשי לשון הקודש.

סוגים שונים של ייסורים הביא הקב"ה על בני האדם, כדי להדריכם בדרך ישרה ולקרבתם לעבודתו יתברך שמו. יש שמתייסרים בייסורי הגוף ויש המתענים בייסורי הנפש.

אחד מסוגי הייסורים אלו ייסורי הקריעת-ים-סוף של מעוכבי השידוכים. לכאורה הם אינם סובלים בכלל, הם בריאים ושלמים, מוצלחים ומצליחים, רק מציאית השידוך קשה עבורם.

אבל הקושי לא פשוט בכלל. כל החברים כבר מתחתנים וכל הזמן יש חשש ודאגה מה יהיה מחר, עד מתי ימשיך השידוך להתעכב, ויש ייסורי נפש ומצפון - מי יודע אם היה נכון לדחות את ההצעה ההיא או ההצעה שקדמה לה, ומה עם 'שמא יקדמנו אחר' ועוד ועוד.

אבל אני תמיד אומר לבחורים מבוגרים שהקב"ה אינו מכה אדם בשני מקלות. היינו, אם זכית והשידוך שלך התעכב, דע לך שכשיבוא השידוך, הוא בוודאי יהיה שידוך מצוין, לעילא ולעילא. ולפעמים העיכוב הוא ההכנה לשידוך הטוב ביותר. אנחנו חיים בעולם השקר ומסתכלים על דברים חיצוניים, ולא תמיד שידוך שמגיע עם 'נתונים טובים', כדוגמת כסף ומשפחה מכובדת וכדו', הוא גם שידוך טוב מצד עצמו.

מספרים שפעם בא ראש ישיבה גדול אצל מרנא החפץ חיים זצ"ל, ואמר לו שהיות ובנו בכורו כבר הגיע לגיל השידוכים, ומדברים בו נכבדות מכל קצוות הארץ, הוא רוצה שהחפץ חיים ידריך אותו איך לבחון כל הצעה ומהן הדרישות שכדאי שיציג

## הלילה - ליל-שישי האחרון של שובבי"ם: "מי שזהיר ללמוד בלילה ג' שעות לשמה - מוחלין לו על כל עוונותיו..."



הדברים שהיה מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל רגיל להזכיר בימי השובבים

אינו שב ונתקן אלא בת"ת".  
ואמר פעם רבנו זצ"ל בסוף שיעור חומש, כי בלימוד חומש אפשר יותר בנקל להגיע לשמה, שאין בזה כ"כ פניות [וכן מבואר בצואת בעל הנתיבות: "...על דברי תורה יהיה לכם שיעור קבוע בכל יום למקרא ולמשנה... וגם כי אין יצר הרע שולט ללמוד שלא לשמה בלימוד משנה ומקרא]

(כאיל תערוג)

רגיל היה מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל לומר בבוא ימי השובבים, שימים אלו הם ימים גדולים אשר אפשר לכפר בהם חטאים גדולים, ועיקר הכפרה הוא ע"י תורה לשמה... [והוא יותר מועיל מאשר תעניות, ובהזדמנות ציין רבנו שידוע לו שגם בדורנו יש שצמו משבת לשבת ואכמ"ל].  
וציין מספר פעמים לדברי הגר"ח מוואלזין (כתר ראש אות מ"ג) וז"ל: "מי שזהיר ללמוד בלילה ג' שעות לשמה - מוחלין לו על כל עוונותיו זולת עבירות שבין אדם לחבירו, כי כוחות הנפש

### יהלומים מגדולי ישראל

## מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל הורה לי להשיב לו: "שיוסיף עוד שעה של לימוד תורה לסדר הלימוד שלו, ואני ערב לו שהעבירה תכופר!"



"התורה היא כמו אש, היא שורפת את העבירות" - הוסיף מרן זצ"ל והסביר

לי חבר, בעל תשובה שהתחזק בתורה ומצוות, והוא מוטרד מאוד מעוון שנכשל בו בעבר [פירטתי לפני מרן זצ"ל במה מדובר], ומבקש לדעת כיצד לתקנו.  
באותו רגע השתררה דממה בחדר. היו שם מספר דיינים, ומרן עצמו ישב וחשב לרגע, ואז שאל אותי: "הוא מדקדק במצוות?". השבתי לו: אני לא יודע אם הוא מדקדק, הוא רק עכשיו חזר בתשובה...  
מיד נענה מרן זצ"ל ואמר: "שיוסיף עוד שעה של לימוד תורה לסדר הלימוד שלו, ואני ערב לו שהעבירה תכופר". ואחר כך הסביר שהתורה היא כמו אש, והיא שורפת את העבירות.

הרב נתנאל ארזי מספר ל'הפנתח':  
היה זה בשנת תשע"ה, זכיתי להיות שליח מצווה עבור אחד מחברי שהתחיל את דרכו בתשובה וביקש ממני להיות שליח נאמן עבורו ולהשיג עבורו מענה לשאלה חשובה המטרידה אותו. פניתי למספר רבנים אשר לא היה בידם מענה, והמליצו לי לפנות לרחוב ר' מאיר 6 בבני ברק - שם מתגורר אחד מפוסקי ההלכה הגדולים ביותר, מרן הרב ניסים קרליץ זצ"ל.  
שעת קבלת קהל היתה מיד לאחר תפילת מנחה, וב"ה זכיתי להיכנס אל הקודש פנימה ולשטוח לפני מרן הרב את השאלה: יש

077-2222-666 או \*4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת



# אדם ששואלים אותו היכן אפשר למצוא כעת אש, והוא משיב: "במקום פלוני שבו מבשלים תמיד בשר ודגים". לפעמים זו אכן אמירה תמימה, ולפעמים לא...



## הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

תמיד לצורך האורחים, והוא אומר בפשטות שבאותו מקום ניתן למצוא אש משום שתמיד מבשלים שם. אך לפעמים משמעותה של אמירה כזאת עשויה להיות: 'אצל פלוני תמיד תמצא אש, שם יש מסיבות כל היום וכל הלילה, תמיד אוכלים שם'... נמצא שהדבר תלוי תמיד בנסיבות, בטון הדיבור ואפילו בתנועות הנליות לאמירה. ולכן אמירה מסוג זה ניתן לומר רק בפני שלושה אנשים, שאז ישמור עצמו בעת האמירה שלא ישתמע שום גנאי מדיבורו. ב'ביאורים ומוספים' מביאים, כי במקרה שהמספר מכיר שיש בין השומעים אדם ביקורתי מאד, המוצא טעם לפגם בכל אשר ישמע, ואף ללא שירמוז כלל באופן דיבורו ובתנועותיו לגנאי, יפרש אותו שומע שהמספר התכוין לגנות - כתב בקובץ 'מרפא לשון' שאסור לספר, וכמבואר ב'חפץ חיים' לקמן לעניין רכילות, והסכים על כך הגרש"ז אוירבאך [ויש שרצה לחלק (שיעורי עיון) בין לשון הרע לרכילות בדין זה, ע"ש מה שביאר בזה]. אמנם אם בדבריו ובתנועותיו לא משתמע לגנאי, וגם אין לו לחשוש שיבינו השומעים את הדברים לגנאי, הביא שם בשם הגר"ש הומינר שלא ניתנה תורה למלאכי השרת, וכיון שבדיבורו עשה על פי דין אין צריך לחשוש במה שקרה אחר כך, וכן מעשים בכל יום שאחד מספר סיפור או אפילו הלכה ויש מי ששומעו ומבינו באופן שונה מהאמת ומכוונת המספר, ואין לאסור דבר זה, וכן הסכים הגרש"ז אויערבך.

בסדר הלימוד היומי בספר 'חפץ חיים' מתחילים היום כלל ב' בהלכות לשון הרע, בו מבואר דין לשון הרע באפי תלתא. ה'חפץ חיים' פותח בכך, שלשון הרע אסור לספר אפילו בפני יחיד, וכל שכן בפני רבים, וככל שמתרבים השומעים כך גדול העוון, כיון שחברו מתגנה יותר, וכן הוא מכשיל הרבה אנשים באיסור שמיעת וקבלת לשון הרע. בהקשר לכך מביאים ב'ביאורים ומוספים' שבמהדורת 'דרשו' מדברי הפוסקים, עד כמה יש להיזהר מכתבת דברי לשון הרע בעיתון (או בשאר במות שיש להן תפוצה רחבה כמצוי בזמננו) שבה ניתן חלילה להיכשל במאות ואפילו לאווין, רח"ל, כנגד כל מי שקורא ומקבל את הדברים.

מהו אם כן ההיתר של 'באפי תלתא'? מסביר ה'חפץ חיים', שההיתר הוא בדבר שאינו גנאי גמור, ויכול להתפרש בשתי משמעויות, ובזה התירו לאומרו בפני שלושה - כיון שכאשר אומרו בפני שלושה יודע בוודאי שהדברים יגיעו לאוזני האדם שעליו דובר, ולכן שומר עצמו בעת האמירה שלא יהיה ניכר מלשונו שזה גנאי.

הדוגמא שמביא לכך ה'חפץ חיים' היא - אדם ששואלים אותו היכן אפשר למצוא כעת אש, והוא משיב שניתן למצוא במקום פלוני שבו מבשלים תמיד בשר ודגים. לפעמים זו אכן אמירה תמימה, ולמשל, אם לאותו אדם יש אכסניה ובאמת מבשלים שם

\* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

\* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

\* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

\* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

**הכל במקום אחד**

קו השיעורים של 'דרשו' \*4992 או 077-2222-666





David Cohen/FLASH90

## האם מותר לבעל תוקע להיענות לבקשת נוסעי רכב ביו"ט המבקשים שיתקע עבורם?

פסחים דף פב

### שלא לבייש

זצ"ל, שדברי הרמב"ם אמורים כאשר פושעי ישראל באים בסתר לתומם מתוך כוונה לחטוף מצוות, באופן שכזה אסור לבזותם ויש לקרבם ולזרזם לקיום המצוות, משא"כ כאשר בא להתכבד ולקבל עליה, אז חייבים למחות ולעזוב את בית הכנסת.

לאור זאת בענייננו כשנוסעי המכונית נעצרו לחטוף מצוות יש לקרבם ולזרזם לכך. ולמעשה אמר מו"ח זצוק"ל שעליו לתקוע עבורם. אך יש להסתפק, האם יכול גם לברך על ברכת השופר, או שמא כיון שחללו יו"ט בעצירת המכונית ובכיבוי המנוע, וכשנעצרו נדלקו וכבו כמה נורות ועברו על כמה וכמה איסורים עבור שמיעת שופר אין זה מברך אלא מנאץ, וכמו שמבואר במחצית השקל (ריש סי' תרלט) שמי שעבר ביו"ט בנהר ע"י ספינה בכדי לקיים מצוות סוכה, לדעת האוסרים אין לברך על מצוות סוכה זו, דאין זה מברך אלא מנאץ.

ומו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל נטה לומר שכאן יהיה אפשר גם לברך על התקיעות, שאין זה דומה לאדם הנוסע בספינה כדי לקיים מצוות סוכה שעבר עבירה כדי לקיים מצוה, והרי זה מנאץ, משא"כ בנדוננו שהנוסעים שקועים בים של עבירות רח"ל, ואין כאן עבירה למען מצוה שהרי שקוע הוא בעבירות בלאו הכי, ואדרבה הרי הם מתאפקים מתאונתם ונמנעים לכמה דקות מלנסוע כדי לקיים מצוה, לכן יתכן שאפשר אף לברך עבורם.

(חשוקי חמד ר"ה יז.)

מעשה בבעל תוקע שהלך בראש השנה לבית חולים כדי לתקוע לחולה. בלכתו ברחוב עם השופר עצרה על ידו מכונית, והנוסעים שראוהו נושא שופר בקשוהו שיתקע לפניהם. ויש להסתפק האם עליו לתקוע עבורם.

והנה כתב הרמב"ם באגרת השמד 'וגם אין ראוי להרחיק מחללי שבת ולמאוס אותם, אלא מקרבם ומזרזם לעשות מצוות. וכבר פירשו חז"ל שהפושע שפשע ברצונו כשיבא לבית הכנסת להתפלל מקבלים אותם ואין נוהגים בהם מנהג בזיון, וסמכו על זה מדברי שלמה 'לא יבוזו לגנב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב' (משלי ו ל), אל יבוזו לפושעי ישראל שבאים בסתר לגנוב מצוות, עכ"ל הרמב"ם.

אמנם החכם צבי (סי' לח) כתב, שאין לך חילול השם גדול מזה לכבד מחלל שבת בפרהסיא בעליה לתורה, וכל העומדים שם חייבים למחות, וכל העומד ונמצא שם באותו פרק באותו מקום ואינו מוחה ילכד בעונו, ואם רוח טהרה עברה על מקצת אנשים בקנאם קנאת ה' צבאות, לצאת מן המקום ההוא בל יסופו בעוונם, עליהם תבוא ברכת טוב.

ולכאורה דבריו סותרים לדברי הרמב"ם שכתב שלא לבייש את פושעי ישראל הבאים לחטוף מצוות. אך התשובה לכך, אומר הרה"ג רבי יצחק זילברשטיין, קבלתי ממו"ח מרן הגרי"ש אלישיב

# להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק  
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

[dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

הפורתח  
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.



## האם מותר ללמוד ספרי מוסר בתשעה באב?

הלכות אבילות.

ומותר ללמוד ספרי מוסר, כאשר המטרה אינה לימוד והבנת הפוסקים ומאמרי חז"ל המובאים בהם, אלא התעוררות לתשובה ולתיקון המידות והמעשים; ויש שמתירים זאת רק באופן שאינו לומד פסוקים ואגדות חז"ל, ויש אומרים שראוי להימנע לחלוטין מלימוד ספרי מוסר.

[שו"ע תקנד, א-ב, משנ"ב ג; ביאורים ומוספים דרשו, 5]

בתשעה באב, אסור ללמוד תורה, מפני שהיא משמחת את הלב, וכפי שנאמר בתהילים: "פְּקוּדֵי יְיָ יִשְׁרָיִם מְשַׁמְּחֵי לֵב". אולם, מותר ללמוד דברי תורה העוסקים בענייני החורבן, כגון מגילת איכה עם מדרשה ופירושה, וסיפורי החורבן שבגמרא. וכן מותר ללמוד את הנבואות הרעות שנאמרו לישראל, וסיפורי מאורעות רעים שאירעו לישראל; כגון חלקים מסוימים בספר ירמיה, בדילוג פסוקי הנחמה שבהם, וספר איוב. וכן מותר ללמוד

## האם יש מצוה ללמוד תורה בתשעה באב?



עיון והעמקה האסורות אף בדברי תורה אלו.

ונחלקו ראשונים בנוגע לחיוב הלימוד בדברים שמותר ללומדם: יש אומרים שבתשעה באב אין חובה ללמוד תורה כלל, אלא שהחפץ ללמוד בחלקים המותרים רשאי לעשות זאת; ויש אומרים שחובת לימוד התורה בתשעה באב היא כבכל יום, והיינו בדברים שמותר ללומדם; וכן דעת כמה אחרונים.

[משנ"ב תקנד, ד; ביאורים ומוספים דרשו, 7-8]

בהמשך לאמור: לדעת המשנה ברורה, את חלקי התורה שמותר ללמוד בתשעה באב, מותר ללמוד רק בצורה פשוטה, אך לא בעיון ובהעמקה, בפלפול, בדרוש, או בקושיות ותירוצים, משום שהלימוד בצורות אלו גורם לשמחה אף כשהוא עוסק בדברים רעים.

ולדעת החזון איש, מותר ללומדם בעיון, וכן מותר לעסוק גם ב'דרושים' על מגילת איכה; אך יתכן שאף לדעתו יש דרגות של

## למי מותר לומר תהילים בתשעה באב?



שנראה מדבריו שלצורך זה מותר אף ללמוד את מקורות ההלכה בעיון ובהעמקה, על מנת להורות כדין.

ואת הדברים שאסור ללמוד, אסור ללמוד אף במחשבה, כיון שאף באופן זה דברי התורה משמחים; ואין האיסור אלא לחשוב בכוונה תחילה בדברי תורה ולעסוק בהם, אבל מי שנפלה בלבו מחשבה בדברי תורה, אינו צריך לדחותה.

[שו"ע תקנד, ג-ד, משנ"ב ה וז, ושעה"צ ח; ביאורים ומוספים דרשו, 10, 12, 13; וראה שם, 15]

מותר לקרוא בתשעה באב את פרשת התמיד, משנת 'איזהו מקומן' ו'ברייתא דרבי ישמעאל' הנאמרות לפני תפילת שחרית; ויש אומרים, שהיתר זה הוא רק למי שרגיל לאומרן בכל יום. ויש שנהגו לומר תהילים בתשעה באב, ויש שאסרו זאת; ויש שהתירו זאת רק למי שרגיל באמירת כמה פרקים בכל יום, כתפילה ולא כלימוד.

ומותר להורות בתשעה באב כל הוראה הנצרכת למעשה; ויש

\* לדעת הרמ"א, אין ללמוד תורה בערב תשעה באב מחצות היום ואילך, כי אם בחלקי התורה המותרים גם בתשעה באב עצמו. וכן הורה החזון איש. ויש מתירים, ובפרט כשחל בשבת. ולדעת המשנה ברורה, כשחל בשבת יש להקל, ואף כשחל בחול - אין למחות ביד הלומדים. ויש שהורה, כי אף לדעת המשנה ברורה, בערב תשעה באב שחל בשבת לאחר חצות, אין לעסוק בתורה ברבים, כגון במסירת שיעור; אך יש שכתב בנוגע ללימוד ברבים הקבוע בכל שבת, כי אדרבה, אסור לבטלו אף לדעת המחמירים, משום שביטולו נחשב לאבילות בפרהסיא.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

## מה הקשר בין מיתתם של תינוקות קטנים להצלת פושעי ישראל מהגיהנום?



במדרש, שאברהם אבינו מונע מישראל מהול לרדת לגיהנום, וכשקוברים קטנים עם עורלתם, הקב"ה נוטל מהם כביכול את עורלתם ומניחה על הפושעים, כדי להחשיבם כערלים ולהורידם לגיהנום; וכדי להציל את הפושעים מלרדת לגיהנום, נוהגים להסיר את עורלת הקטנים.

[שו"ע תקנו, י, משנ"ב מח, ושעה"צ סד; ביאורים ומוספים דרשו, 48; קרב"נ מו"ק ג, פח, כ; (אג"מ יו"ד ג, קלח)]

תינוק שמת בטרם נימול, מלים אותו לפני קבורתו; ואף כשמדובר ב'נפּל'. וכתבו הגאונים שלושה טעמים לדבר: האחד - כדי להסיר ממנו את חרפת הערלה המאוסה. השני - שהקטנים, (וגם הנפלים), עתידים לקום בתחיית המתים, ואם לא יהיה מהול, יסבור אביו שהוא בן גויים, ולא יכירונו כבנו. והשלישי, משום 'תקנת הפושעים'. והיינו, שחכמינו ז"ל אמרו

## הדף בקצרה

(באדיבות פורטל הדף היומי)

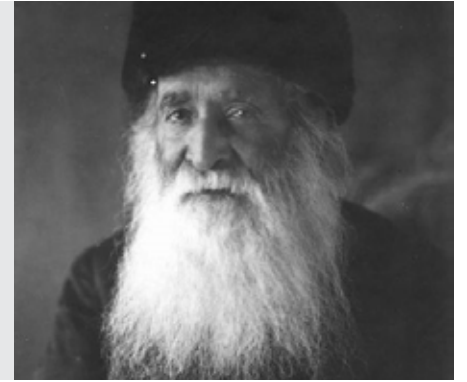
### דף פב עמוד א

- \* נטמא בשר קרבן פסח ובאו לשורפו בחצרותיהן ומעצי המערכה - אין שומעים להם, שמא ישאר בידם מהעצים ויבואו בהם לידי תקלה.
- \* נטמא בשר קרבן פסח ובאו לשורפו לפני הבירה מעצי עצמם - אין שומעים להם, לדעת רב יוסף: כדי שלא לבייש את מי שאין לו, לדעת רבא: מפני החשד.
- \* המקור לכך שפסח שנטמא ישרף מיד הוא מהפסוק "והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף", והמקור לכך שפסח שיצא חוץ לחומת ירושלים ישרף מיד הוא מהפסוק "הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה".

### דף פב עמוד ב

- \* למסקנת הגמרא, המקור לכך שכל קרבן שנפסל דינו בשריפה הוא לא מהפסוקים הנ"ל אלא "גמרא גמירי לה".
- \* לדעת תנא דבי רבה בר אבוא: אפילו פיגול טעון "עיבור צורה", ורק לאחר מכן שורפים אותו.
- \* מחלוקת תנא קמא ורבי יוחנן בן ברוקה במשנה לגבי קרבן שנטמאו בעליו אם ישרף מיד או טעון עיבור צורה - לדעת רב יוסף: המחלוקת היא במקרה שנטמאו הבעלים לפני זריקה, ולדעת רבי יוחנן: המחלוקת היא אף במקרה שנטמאו הבעלים לאחר זריקה.

# כ"ט בשבט | רבי יצחק ירוחם ב"ר משה יהושע יהודה לייב דיסקין זצ"ל



ביום זה בשנת ת"ש, הוקם גטו לודז' ע"י המרצחים הארורים ימ"ש.

## יארצייט:

רס"ט: רבי יהודה ב"ר אליעזר הלוי מינץ זצ"ל, בעל שו"ת מהר"י מינץ.  
תקל"ז: רבי יצחק ב"ר אברהם שור זצ"ל, בעל כח שור מגוודזין.  
תקע"ח: רבי אריה לייב ב"ר עקיבא ליואי זצ"ל, בעל לב האריה.  
תקצ"ט: רבי בנימין ב"ר משה אריה שרייבר זצ"ל, מגריידין, בעל אם לבונה.  
תרס"ד: רבי חנניה יו"ט ב"ר יקותיאל יהודה טייטלבוים זצ"ל, האדמו"ר מסיגעט ובעל קדושת יו"ט.  
תרע"ז: רבי חיים מאיר ב"ר יצחק פינקלר זצ"ל, מפינטשוב, בעל אמרי חיים ומנחת יהודה.  
תרפ"ג: רבי שלמה זלמן סנדר ב"ר יעקב כהנא שפירא זצ"ל, בעל חידושי הגרז"ס.  
תרפ"ה: רבי יצחק ירוחם ב"ר משה יהושע יהודה לייב דיסקין זצ"ל.  
תרפ"ז: רבי נתן צבי ב"ר משה פינקל זצ"ל, הסבא מסלבודקא, בעל אור הצפון.  
תשס"א: רבי יוסף דוד ב"ר משה דב ויסברג זצ"ל, בעל אוצר הברית.  
תשע"ה: רבי אלחנן ב"ר דוד היילפרין זצ"ל, אב"ד ראדומישלא-לונדון, ובעל שדה אלחנן.



יארצייט הגאון רבי נתן צבי ב"ר משה פינקל זצ"ל - הסבא מסלבודקא  
להזהר אפילו מכעס הלב

הסבא מסלבודקא אמר: אף אם לא הוציא כעסו לפועל, ולא עשה שום מעשה, יש בעצם הרגשת הכעס בלבד מעין אליליות  
כמאמר חז"ל "כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה".

(תנועת המוסר ח"ג פרק יג עמ' 174)

גם אם נעשו דברים העלולים להכעיס אותנו, נשתדל לעקור את הכעס מלבנו ולא נתהלך עם הרגשה של הקפדות וכעסים

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il